

Aangepast slootkantenbeheer als dienst

20 maart 2023

Agenda

- ▶ Doel aangepast slootkantenbeheer
- ▶ Ervaringen pilot 2020-2022
- ▶ Vervolg in 2023: als dienst
- ▶ Afronding pilot in 2023
- ▶ Vragen

Achtergrond pilot: *Aangepast slootkantenbeheer voor meer biodiversiteit*

In verschillende provincies pilotprojecten m.b.t. afvoer van maaisel van slootkanten en bermen.

- Friesland
- Drente
- Overijssel

FLEVOLAND in 2020-22
Samenwerkingsverband van:

- BDEKO
- Bee-foundation
- FAC
- Landschapsbeheer Flevoland
- Provincie Flevoland (ABW)
- Waterschap Zuiderzeeland

Doel van het project

Verbetering van de biodiversiteit

Verbetering van de kwaliteit van het oppervlaktewater

Via:

afvoeren van maaisel
gefaseerd maaien

Nevenvoordeel

Het maaisel kan (in verwerkte vorm) gebruikt worden als bron van organische stof en nutriënten

Op deze manier ondersteunt dit de kringlooplandbouw

Draagt bij een verbetering vruchtbaarheid, structuur en waterbufferend vermogen

Oude situatie

Meerdere keren klepelen per jaar

Daardoor ontstaat een mulchlaag waardoor kruiden niet ontwikkelen

Binnen enkele dagen na klepelen logen de nutriënten uit de plantenresten

10% - 40% van de nutriënten belandt in het oppervlaktewater.

Veel gras en onkruiden - weinig bloeiende kruiden

Daarom:

- ▶ Afvoeren en verwerken van het maaisel:
 - ▶ Geeft ruimte voor bloeiende kruiden
 - ▶ Uiteindelijk minder groene massa en minder noodzaak om te maaien.
- ▶ Door dit gefaseerd te doen, blijft er bloei en voedsel voor insecten en beschutting voor vogels in de slootkanten.

Voorbeelden van maairegime deelnemers:
maatwerk op basis van lokale situatie én in overleg met de ondernemer.

□	5-10 meter niet maaien	—	maai-zuig vroege ronde
—	maai-hark vroege ronde	—	—
—	latere ronde	—	—
		—	latere ronde
		—	compost

Opties

Gefaseerd maaien en afvoeren

Twee technieken ingezet voor het maaien en afvoeren

Maaien met een maai-zuigcombinatie

Maaien met een maai-hark combinatie

Oprapen maaisel

Manieren om de slootkanten te onderhouden.

Communicatie

- ▶ <https://vimeo.com/801557400>
- ▶ Meer informatie op website ABW: workshop 2022 en 2023
- ▶ Gebruik Whatsapp voor
 - ▶ onderling contact en
 - ▶ delen kennis en ervaring

Deelname

Jaar	Deelnemers (#)	Aangepast beheer (km)
2020	12	38
2021	23	77
2022	23	71

Monitoring plantbestand - Margriet

@ pixers

- ▶ Nulmeting vs eindmeting
- ▶ Indicatorsoorten kiezen om kwaliteit te kunnen vaststellen

Monitoring (water)kwaliteit

Afvoer	kg / km	kg / ha
Versgewicht	2.870	15.600
Drooggewicht	880	4.770
Stikstof	15	79
Fosfor	2	11
Kalium	17	89
Koolstof	380	2.050

5 taluds / 4 monsters per talud / op 2 tijdstippen

C/N: 25 --> groencompost 20, GFT-compost 10

Verwerken maaisel

- ▶ Direct op land: niet gedaan
- ▶ Als strooisel: in potstal
- ▶ Composteren
 - ▶ Zelf
 - ▶ Van andere deelnemers
 - ▶ Maaisel van Waterschap Zuiderzeeland

Aandachtspunten

- ▶ Afstemmen met buren → ontheffing/vergunning
- ▶ Slootbodem → niet in de rand
- ▶ Stukje jaarrond laten staan

FAC

Flevolands Agrarisch Collectief

Groenblauwe dienst

Onderdelen

- Opzet naar analogie kruidenrijk grasland
- Pakket
 - Eisen
 - Varianten
- Voorwaarden deelname
- Vergoedingen
- Rol FAC o.a. vergunning

Slotkanten als kruidenrijk grasland

Graslandtypen

Glanshaverhooilanden en de Kamgrasweiden

FASE	GRASLANDTYPE	OPBRENGST (ton ds/ha)	SOORTEN (per 25m ²)	KWALIFICATIE	INVLOED MEST	INVLOED B+W		
START- EN TUSSENFASEN								
0	Engels raai-grasland	> 10	5 – 10	zeer soortenarm				
1	Grassenmix	8 – 10	10 – 15	soortenarm				
2	Dominant-stadium*	6 – 8	10 – 15	soortenarm				
KRUIDENRIJK GRASLAND								
3	Gras-kruiden-mix	5 – 7	15 – 25	vrij soortenrijk				
4	Bloemrijk grasland	3 – 6	20 – 40	soortenrijk				
5	Schraalland	< 5	> 30	soortenrijk				

ton ds: ton droge stof / B: bodem / w: water

Bron: Wim Schippers, Veldgids ontwikkelen van kruidenrijk grasland, 2012

Beheereisen

- *Pakket b t/m d*: Snoeiafval is verwijderd of op rillen gelegd in het element en/of **maaiafval is verwijderd** [24].
- *Pakket d*: **Minimaal 25% tot maximaal 100%** van de eenheid of van het leefgebied onder beheer is jaarlijks geschoond dan wel geschoond en gemaaid dan wel **gemaaid** [23].

Varianten

Pakket d1. Overgangsbeheer

Beheer is gericht op verhoging van het aantal plantensoorten door **afvoer van maaisel**. De taluds kenmerken zich door 5 tot 15 verschillende soorten per 25 m².

Jaarlijks is het talud van de sloot minimaal 2 keer en maximaal 3 keer gemaaid, de eerste keer vóór 15 mei.

Bij 5 tot 10 soorten is de aanbeveling om 3 keer te maaien, met de tweede keer vóór 1 juli.

Pakket d2. Ecologisch gefaseerd beheer

Beheer is gericht op instandhouding van aantal plantensoorten door **gefaseerd maaien** en **afvoer van maaisel**. De taluds kenmerken zich door 15 tot 25 verschillende soorten per 25m².

De eerste maaibeurt is gefaseerd uitgevoerd: maximaal 75% van de lengte van het talud van de sloot wordt vóór 15 mei gemaaid en maximaal 75% ervan wordt na 15 juni gemaaid, waarbij het totaal maximaal 100% ervan bedraagt.

Pakket d3. Ecologisch beheer

Beheer is gericht op instandhouding van aantal plantensoorten door **afvoer van maaisel**. De taluds kenmerken zich door meer dan 25 verschillende soorten per 25m².

Jaarlijks is het talud van de sloot na 1 augustus 1x gemaaid.

Aanvullende beheervoorschriften

- Verplicht onderhoud van de slootbodembodem wordt waar mogelijk gecombineerd met het maaibeheer.
- Er wordt gebruik gemaakt van een maai-hark-combinatie voor het maaien van het talud en zo mogelijk een deel van de slootbodembodem, tenzij het talud onbereikbaar is hiervoor.
- Het maaisel wordt binnen 1-3 dagen na het maaien verwijderd.
- Het gebruiken van een maai-zuigcombinatie is toegestaan als het talud onbereikbaar is voor de maai-harkcombinatie.
- Het is aanbevolen om hier en daar een stukje (ca 10 meter) jaarrond te laten staan.
- Er wordt geen ander materiaal, zoals materiaal uit de slootbodembodem, in de taluds gedeponeerd.
- Klepelen waarbij het maaisel blijft liggen is niet toegestaan.
- LET OP: toestemming van het waterschap is nodig voor deze vorm van beheer.

Verwerken maaisel

Pakket d4

Het maaisel wordt verwerkt op een belendend perceel.

Pakket d5

Het maaisel wordt op het bedrijf verwerkt

Pakket d6

Maaisel van bedrijven in de omgeving wordt verwerkt (vergoeding is inclusief transportkosten).

Voorwaarden deelname

- **Met alle sloten van het bedrijf meedoen**
- **Of: minimaal 2 kilometer**
- **Voor ANLb deelnemers geen beperking**

vergoedingen

Pakketnaam	Nr	Pakketvariant	Tarief per meter talud / jaar
Maaibeheer	d1	Overgangsbeheer	€ 0,42
	d2	Ecologisch gefaseerd beheer	€ 0,44
	d3	Ecologisch taludbeheer	€ 0,26
Verwerken maaisel	d4	Direct op het land	€ 0,05
	d5	Van eigen bedrijf	€ 0,10
	d6	Van ander bedrijf	€ 0,16

Rol FAC

- ANLb contract, leefgebied klimaat,
 - Maaiplan maken
 - Intekenen (machtiging RVO)
- Vergunning, als service
 - zelf verantwoordelijk voor overleg met burens bij gedeelde watergangen
- Uitvoering --> zelf organiseren, via loonwerker van Dun
- Schouw
- Uitbetaling
 - na uitvoering, doorgaans in februari opvolgend jaar

Afronding pilot in 2023

- ▶ Relevant voor deelnemers:
 - ▶ Eindmonitoring
 - ▶ Handleiding
- ▶ Vervolg waterschap / provincie
 - ▶ Aanvoer maaisel - coördinatie
 - ▶ Monitoring waterkwaliteit
 - ▶ Ontheffing/vergunning - procedure
 - ▶ Composterende in relatie tot wetgeving - voorbeeld Overijssel?
 - ▶ Zelfmonitoring

Vragen?

- ▶ Indien interesse, meld je aan!